

Ocazional mai pot fi văzute în Timișoara sau în imediata apropiere:

- Corcodel mare - *Podiceps cristatus*
Cormoran mare - *Phalacrocorax carbo*
Lopătar - *Platalea leucorodia*
Stârc roșu - *Ardea purpurea*
Stârc galben - *Ardeola ralloides*
Egretă mare - *Egretta alba*
Stârc-de-noapte - *Nycticorax nycticorax*
Stârc pitic - *Ixobrychus minutus*
Buhai-de-baltă - *Botaurus stellaris*
Barza neagră - *Ciconia nigra*
Gârliță mare - *Anser albifrons*
Rața cârâitoare - *Anas querquedula*
Rața mică - *Anas crecca*
Rața fluierătoare - *Anas penelope*
Rața lingurar - *Anas clypeata*
Rața-cu-cap-castaniu - *Aythya ferina*
Rața roșie - *Aythya nyroca*
Rața sunătoare - *Bucephala clangula*
Pescăruș mediteran - *Larus michahellis*
Chirighiță neagră - *Chlidonias niger*
Chiră-de-baltă - *Sterna hirundo*
Prundăraș-gulerat-mic - *Charadrius dubius*
Nagăț - *Vanellus vanellus*
Piciorong - *Himantopus himantopus*
Becațină comună - *Gallinago gallinago*
Sitar-de-pădure - *Scolopax rusticola*
Sitar-de-mal - *Limosa limosa*
Culic mare - *Numenius arquata*
Bătăuș - *Philomachus pugnax*
Fluierar-de-munte - *Actitis hypoleucos*
Fluierar-cu-picioare-roșii - *Tringa totanus*
Fluierar-cu-picioare-verzi - *Tringa nebularia*
Fluierar-de-zăvoi - *Tringa ochropus*
Fluierar-de-mlaștină - *Tringa glareola*
Cristel-de-câmp - *Crex crex*
Crestet pestrîț - *Porzana porzana*
Cârstei-de-baltă - *Rallus aquaticus*
Potârniche - *Perdix perdix*
Prepeliță - *Coturnix coturnix*
Porumbel-de-scorbură - *Columba oenas*
Porumbel gulerat - *Columba palumbus*
Turturică - *Streptopelia turtur*
Acvila-țipătoare-mică - *Aquila pomarina*
Uliu porumbar - *Accipiter gentilis*
Șorecar încălțat - *Buteo lagopus*
Codalb - *Haliaeetus albicilla*
Erete vânăt - *Circus cyaneus*
Șerpar - *Circaetus gallicus*
Viespar - *Pernis apivorus*
Șoimul rândunelelor - *Falco subbuteo*
Șoim-de-iarnă - *Falco columbarius*
Ciuș - *Otus scops*
Ciocânitoare-pestriță-mică - *Dendrocopos minor*
Ghionoaie sură - *Picus canus*
Capântortură - *Jynx torquilla*
Caprimulg - *Caprimulgus europaeus*
Dumbrăveancă - *Coracias garrulus*
Prigorie - *Merops apiaster*
Muscar gulerat - *Ficedula albicollis*
Muscar negru - *Ficedula hypoleuca*
Muscar mic - *Ficedula parva*
Silvie-de-zăvoi - *Sylvia borin*
Lăcar mic - *Acrocephalus schoenobaenus*
Lăcar-de-mlaștină - *Acrocephalus palustris*
Grelușel-de-stuf - *Locustella luscinioides*
Frunzăriță galbenă - *Hippolais icterina*
Pitulice fluierătoare - *Phylloscopus trochilus*
Sturzul viilor - *Turdus iliacus*
Pietrar sur - *Oenanthe oenanthe*
Mărăcinar mare - *Saxicola rubetra*
Mărăcinar negru - *Saxicola torquata*
Privighetoare-de-zăvoi - *Luscinia luscinia*
Codroș-de-pădure - *Phoenicurus phoenicurus*
Brumăriță-de-pădure - *Prunella modularis*
Sfrâncioc-cu-frunte-neagră - *Lanius minor*
Sfrâncioc mare - *Lanius excubitor*
Boicuş - *Remiz pendulinus*
Pițigoiiul-de-stuf - *Panurus biarmicus*
Mătăsar - *Bombycilla garrulus*
Lăstun-de-mal - *Riparia riparia*
Cânepar - *Carduelis cannabina*
Forfecuță - *Loxia curvirostra*
Presură-de-grădină - *Emberiza hortulana*
Presură-de-stuf - *Emberiza schoeniclus*
Pasărea omătului - *Plectrophenax nivalis*
Ciocârlie-de-câmp - *Alauda arvensis*
Ciocârlie-de-pădure - *Lulula arborea*
Fâsă-de-pădure - *Anthus trivialis*
Fâsă-de-câmp - *Anthus campestris*
Fâsă-de-luncă - *Anthus pratensis*
Fâsă-de-munte - *Anthus spinoletta*
Fâsă roșiatică - *Anthus cervinus*
Corb - *Corvus corax*

Putem ajuta păsările?

Pe timp de iarnă sau primăvara - momentul începerii reproducerii păsărilor - omul poate acționa benefic în favoarea lor punându-le la dispoziție pe de o parte hrănitori, pe de alta cuiburi artificiale, construite în concordanță cu modul de viață al zburătoarelor cărora sunt adresate.

Materialul folosit în construirea hrănitorilor și cuiburilor artificiale.

Condiția de început, importantă și direct răspunzătoare de reușita lucrării noastre, este ca la construirea hrănitorilor și cuiburilor artificiale să *nu* se întrebuinteze materiale prefabricate de tipul *PAL*, *PFL*, *carton presat*, etc. Practica a demonstrat - sugerată nu întâmplător și de literatura preocupată în a face cunoscute modalitățile concrete de venire în sprijinul păsărilor - că utilizarea lemnului de *brad*, *pin* sau *molid* este cea mai indicată (scândurile să fie de 20 mm grosime); sunt materiale, chiar dacă fabricate de om, care își păstrează încă o bună parte din particularitățile naturale, pe de o parte însușiri mai ușor acceptate de orice fel de sălbăticiune, pe de alta dând construcției soliditate și viață infinit mai lungă în confruntarea permanentă cu factorii de mediu (soare, vânt, ploaie, ceață, burniță, îngheț, etc) față de aceeași întocmită din fragmente lemnoase consolidate prin lianți. Mai reținem totodată ca lemnul să *nu fie geluit* ci aspru, așa cum rezultă din tăierea brută. Cuiburile artificiale și hrănitorile pot fi tot atât de bine lucrate și din scânduri de 10 mm grosime; în proiectele prezentate aici, am plecat de la această dimensiune. După asamblare, construcțiile urmează să fie protejate împotriva învechirii precoce prin pensulare cu firnis, lac incolor pentru ambarcațiuni sau lac de protecție a șarpantelor.

Pentru a se evita la hrănitorile suspendate prăbușirea prin ruginirea a cuielor, acestea vor fi tratate în prealabil cu deruginol. Acolo unde constructorul găsește de cuviință ca atârnarea să fie făcută prin găuri practicate în lemnul hrănitorei, orificii prin care se introduc sârmele de susținere, este bine ca deschiderea respectivă să fie dublată de un manșon din tablă spre a evita tăierea lemnului, degradare care mai devreme sau mai târziu se va produce din cauza pendulărilor provocate de vânt.

De utilizat sunt și conurile de brad (din anul precedent, „desfăcute”, golite așadar de semințe) cum și vârfurile detașate prin tăiere ale brazilor de Crăciun; varga obținută, nu mai lungă de 30-50 cm, este trecută prin apertura unui ghiveci de flori din pământ ars de mărime mijlocie; atât conul cât și ghiveciul, primul încărcat prin scufundare într-o pastă (amestec de grăsime și semințe) încălzită pe flacăra și încă lichidă al doilea umplut cu aceeași, lăsate apoi să se răcească, pot fi oferite păsărilor, prin suspendare de orice suport fie că este colțul unei șarpante, brațul pergolei ori creanga copacului din grădină, parc sau pădure.

Hrănitori și hrana oferită păsărilor pe timp de iarnă.

Trebuie să ținem cont de faptul că speciile de păsări care vor beneficia de ajutorul nostru aparțin la trei grupe trofice: insectivore (consumatoare de insecte), granivore (consumatoare de semințe) și omnivore (cu regim de hrană mixt).

Insectivorele sunt mari consumatori de grăsimi (animale sau vegetale); lor li se vor oferi amestecuri de semințe de in sau mei, preferabil însă in, semințe înecate în seu topit și turnat în *ghivece* construite după modul deja explicat mai sus și schițate în figura 1 sau *hrănitori simple* (**planșa 1**); în același amestec încă fierbinte pot fi înmuiate și *conurile de brad*. După învârtoșarea grăsimii, dispozitivele se atârnă de

crengi, în fața geamurilor, etc. Vor fi vizitate de toate neamurile de pițigoii, aușei dar și de ciocănitori care uneori pot distruge întreaga structură prin frecvența și vehemența exploatării ei. O simplă bucată de slănină atârnată de o ramură sau pusă pe o bucată de scândură proptită într-un vârf de par, are același efect.

Fig 1: Hrănituri simple. Ghiveciul pentru flori sau jumătatea de nucă de cocos sunt umplute în amestecul de grăsime și hamei; conul de brad este încărcat.

Hrănitorea specială (planșa 2), este destinată cojoaicelor, păsări mai rar de observat dar frecvente în parcurile și pădurile noastre, insectivore fără echivoc. Deoarece biologia lor presupune explorarea unei nișe trofice înguste - scoarța mai mult sau mai puțin rugoasă a arborilor - hrana și-o procură numai de aici și mai cu seamă din locurile dosite și ferite de ochii oricui. Din acest motiv, hrănitorea hărăzită cojoaicelor, aplicată pe trunchiul arborelui, are ascunsă hrana (grăsime fără alte adaosuri) între lățeții (trapezoidalii în secțiune) ancorați de placa A care privește spre exterior.

Granivorele și omnivorele sunt în aceeași măsură consumatori de semințe. Ca și mai sus semințele preferate sunt cele de in, mai puțin mei, floarea soarelui decortecat ori nu, grâu, dar *sub nici o formă porumb*. Semințele sunt oferite neamestecate sau în amestec, în funcție de preferințe dar și de tipul de funcționare al hrănitorei. Astfel la:

Hrănitorea pe picior tip 1 (planșa 3), semințele sunt date în amestec. Platforma C este cea pe care va fi oferită cantitatea cea mare de hrană, platforma J (vezi planșa 4) folosind doar ca platformă de momeală; aici vom pune doar puține semințe. Acest tăpșan este totodată și o piedică de escaladare pentru pisici, având ca atare rol de protecție împotriva prădătorilor;

Hrănitore pe picior tip 2 (planșa 4), ca în cazul precedent;

Hrănitore automată, suspendată (planșa 5). La această hrănitore este bine a se folosi doar sămânță de in dacă este posibil cânepă. Sămânța se toarnă prin ridicarea capacului F al hrănitorei, în spațiul obturat de planul înclinat D. Cantitatea oferită este de peste un kilogram. Pe măsură ce hrana va fi consumată (în decurs de mai multe zile) de pe platforma E, nivelul semințelor scade, golirea fiind ușor observată prin geamul I. O reumplere la momentul potrivit nu este astfel împiedicată. Suspendarea construcției se face prin practicarea în pereții laterali a unor ancore sau după buna apreciere și imaginație a constructorului, în nici un caz prin folosirea

acoperișului F al hrănitorei care trebuie să rămână mobil pentru a facilita reumplerea la nevoie cu semințe.

Baza hrănitorei, fără a fi o regulă necesară, poate fi obturată cu o plasă din sârmă cu ochiuri de diferite dimensiuni, după specia căreia îi destinăm accesul la hrănitore; pentru o intrare adecvată pițigoilor dar nu și vrăbiilor vom alege plasa cu ochiurile de 3.5 – 4 cm.

Hrănitore (mare) suspendată (planșa 6), ca mai sus. Cantitatea de semințerii oferită în acest caz este dublă. Accesul este deschis tuturor speciilor granivore și nu numai.

Hrănitore suspendată selectivă (planșa 7) este o hrănitore închisă, de dimensiuni mari, accesul păsărilor petrecându-se prin orificiile pereților laterali A. Din cauza masivității și greutateii ei poate fi suspendată doar de crengile mai solide ale arborilor prin ancore puternice. Și în acest caz sursa de hrană oferită sunt semințele. Este o hrănitore selectivă deoarece practicarea orificiilor în funcție de diametru permite pătrunderea în spațiul din interior, deci la hrană, doar a păsărelelor pe care dorim să le protejăm ($\varnothing$ 2.7-2.8 cm pentru pițigoii albastru, -de-brădet și sur; $\varnothing$ 3.2 – 3.4 cm pentru capîntortură, pițigoii mare, $\varnothing$ 4 cm pentru țiclean).

Cuiburi artificiale.

Cuiburile artificiale sunt de multiple tipuri, mai complicat sau mai simplu alcătuite, nu întotdeauna însă cu eficiența scontată. Ele sunt destinate în special păsărilor care cuibăresc în scorburi, adică pițigoilor, țiclenilor dar și muscarilor, codroșilor, graurilor, ori chiar vrăbiilor, care împânzesc parcurile urbei pe vreme de primăvară.

Prezentăm mai jos două moduri de construire a căsuțelor de cuibărit.

Căsuța cu protecție împotriva pisicilor (planșa 8). Grație modului în care este concepută, cu ieșindul proximal înzestrat cu un orificiu de pătrundere F împins mult în față, nici un prădător felin nu poate ajunge la cuibul propriu-zis al păsării. Ceea ce este important este și faptul că peretele frontal C este mobil; într-un nou sezon de cuibărit volanța plăcii permite o prealabilă curățare a locului de vechiul material din care precedenta pereche de păsări și-a construit cuibul, fapt care va permite unei alte familii sau specii să ocupe locul în anul curent. *Lipsa debarasării, a curățării de către om a locului, face nefolosibilă construcția.*

Un alt factor care concurează la succesul ocupării cuibului artificial, este modul cum este înțeleasă amplasarea sa pe trunchiul arborelui. Înălțimea medie favorabilă este de trei, patru metri. Pentru grauri locul montării poate fi și la opt metri deasupra solului sau în vârful coroanei arborelui. În ceea ce privește însă fixarea sa și înclinarea care se va da cuibului, mai cu seamă aceasta din urmă, sunt importante. Verticalitatea nu este optimă (vezi planșa 8). Logica aserțiunii vine din felul în care își amplasează pasărea cuibul propriu în cuibul artificial. Dacă este înclinat spre în spate, respectând orizontala, ouăle vor fi cantonate în apropierea peretelui posterior al construcției noastre. În clipa în care pasărea depășește orificiul de intrare pentru a cloci ouăle execută un salt. Conform stării descrise, aterizarea cu picioarele se face pe ouă, ceea ce poate duce la spargerea lor. Dimpotrivă dacă orientarea căsuței artificiale este spre înainte (dar cu o înclinare nu foarte mare) atunci ponta se va afla aproape de peretele din față iar aterizarea adultului se va petrece în spațiul din spatele acesteia fără posibilitatea unei oarecare afectări.

Modelul universal de cuib artificial (planșa 9). Ușor de construit, modelul poate fi multiplicat în serie. În acest caz curățarea cuibului se poate face prin ridicarea capacului care trebuie să stea bine prins în lăcașul său pentru a evita căderea și astfel accesul prădătorilor în cuib. Dacă practicăm orificii de diferite diametre putem destina cuibul speciei pe care o preferăm (pentru dimensiuni vezi *hrănitorea suspendată selectivă*; acestora le mai adăugăm: $\varnothing$ 3.4 cm pentru muscari, $\varnothing$ 4.5 cm pentru codroș, $\varnothing$ 4.5 cm pentru graur, $\varnothing$ 6.7-7.0 cm pentru pupăză și cucuvea, $\varnothing$ 8.5 cm pentru porumbelul-de-scorbură sau gulerat, $\varnothing$ 12 cm pentru huhurez).

Dacă placa frontală este montată invers, cu orificiul de intrare jos, atunci cuibul artificial poate fi populat de mamifere insectivore nocturne, liliecii.

Nu recomandăm plasarea de materiale în cutia cuibului, cuplul de păsări apreciind doar propriul pat contruit cu delicatețe din materiale atent alese; plasarea diferitelor materiale așa-zis „călduroase” poate da impresia de cuib deja locuit sau chiar speria potențialii locatari.

Cât privește grija pentru celelalte specii necuibăritoare în scorbură, deci a celor care își construiesc cuiburile între crengi, hotărâtor este modul cum este tunsă tufa sau coniferul ornamental (*Buxus*, *Thuja*); tăierea trapezoidală (în secțiune), cu baza mai lată față de planul superior, facilitează alegerea locului pentru amplasarea cuibului de către pasăre.

Date tehnice pentru construirea hrănilor și cuiburilor artificiale

Toate piesele componente ale construcției sunt executate din lemn de brad cu grosimea de 1 cm. Valorile sunt date în cm.

Plasa nr. 1 - Hrănitore simplă, suspendată, pentru pițigoi și alte specii de insectivore

piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	observații
A	1	30	8/3-6		lemn de brad

Plasa nr. 2 - Hrănitore specială pentru cojoaice

piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	observații
A	1	30	30	1	
B	1	70	3	1	
C	10	22,5	4	2	trapus

Plasa nr.3 - Hrănitore pe picior (tip 1) pentru toate speciile de paseriforme granivore și insectivore.

piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	observații
A	4	20	4	4	
B	8	62	4	4	
C	1	30	30	1	
D	4	28	4	1	
E	1	20	20	1	vezi *
F	4	18	4	1	vezi **
G	4	39	4	4	
H	4	75	53/53	1	isoscel
I	1	140	7	7	stâlp
J	4	10	7	2	vezi ***

* piesa este practicată în centru un spațiu de 7/7 cm prin care trece bara verticală de susținere (I) a întregii construcții; piesa este corespondentul celei notate cu H în proiectul hrănilor pe picior tip 2.

** piesa este corespondentul celei notate cu I în proiectul hrănilor pe picior tip 2.

*** piesa este corespondentul celei notate cu D în proiectul hrănilor pe picior tip 2.

Plansa nr. 4 - Hrănitore pe picior (tip 2) pentru toate speciile de paseriforme granivore și insectivore.

piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	observații
A	2	60	4	4	
B	2	54	4	4	
C	4	31	4	4	
D	4	10	7	2	
E	2	65	55	1	
F	2	10	8/8	1	
G	2	60	42/42	0.3	geam
H	1	25	25	1	
I	4	23	4	1	
J	1	20	20	1	vezi*
K	4	18	4	1	
L	1	140	7	7	stâlp

*cu înălțime centrală de 7/7cm

Plansa nr. 5 - Hrănitore automată, suspendată, pentru toate speciile de pițigoii cu posibilitate deselecție pe specie.

piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	observații
A	2	20	1	30	
B	1	18	1	30	vezi *
C	1	18	1	30	
D	1	18	0.3 (0.5)	20	
E	1	18	0.5 (1)	6	
F	1	24	1	24	
G	1	18	1	1	
H	2	18	1	1	
I	1	12	0.3	9	geam **
J	2	22	1	13	vezi ***
J'	2	32	1	13	vezi ***

*piesa are posibilitatea de deschidere de 12/9 cm, loc în care va fi plasat geamul I.

** grosimea geamului poate fi aleasă după bunul plac al constructorului.

*** J și J' sunt componente ale celui și brâu de protecție împotriva pisicilor; dimensiunile diferite rezultă din înălțimea construcției întregii hrănitore.

Planșa nr. 6 - Hrănitoare(mare) suspendată pentru toate speciile de pițigoii.

piesa	buc.	lungime	lațime	observații
A	1	29	20	
A2	1	29	20	vezi *
C	2	20	22	vezi **
D	2	18	7	
E	2	24	-	vezi ***
F	2	24	22	
G	2	34	18	
H	2	22	1/1	
I	1	23	8	geam

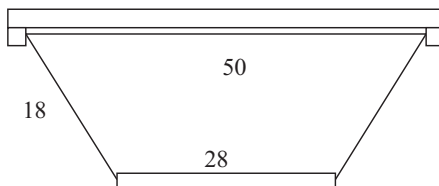
* piesa A este practicată o deschidere pentru geamul I de 23/8 cm.

** planșul înclinat pentru sprijinirea acoperișului are laturile lungi de 12-12 cm

*** planșul înclinat pentru fixarea acoperișului are laturile lungi de 18-18 cm

Planșa nr. 7 - Hrănitoare suspendată selectivă – de dimensiuni mari – pentru toate speciile de pițigoii.

piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	observații
A	4	50	28	1	trapez fig.1
B	1	30	30	1	
D	1	55	55	1	

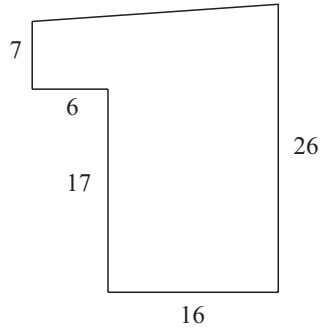
*Orificiile de intrare pentru păsări au diametrul de 3.4 cm (vezi planșa).

**Fixarea acoperișului se face prin șuruburi, iar suspendarea prin patru șuruburi de ancorare (la colțuri).

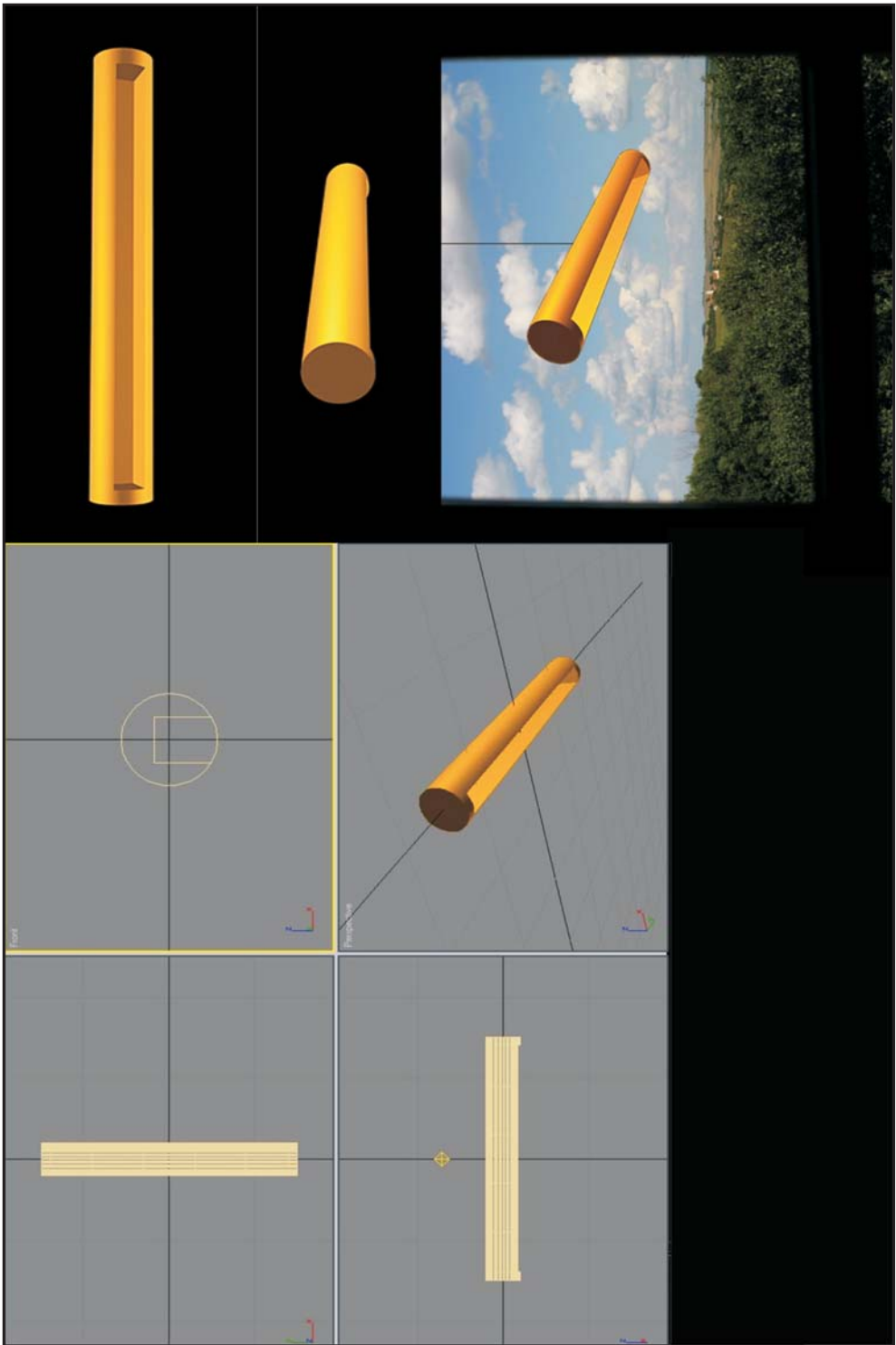
Planșa nr. 8 - Căsuță de cuibărit pentru speciile care își depun ouăle în scorburi protejată împotriva prădării prin pisici.

piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	Observații
A	2	26	16	1	vezi desenul fig. 1
B	1	14	13	1	
C	1	17	13	1	perete mobil
D	1	26	13	1	
E	1	25	19	1	
F	1	17	7	1	orific. Ø 3.3 cm.
G	1	13	6	1	
I	1	17	9	1	
J	1	10	2	1	
K	1	45	4	1	

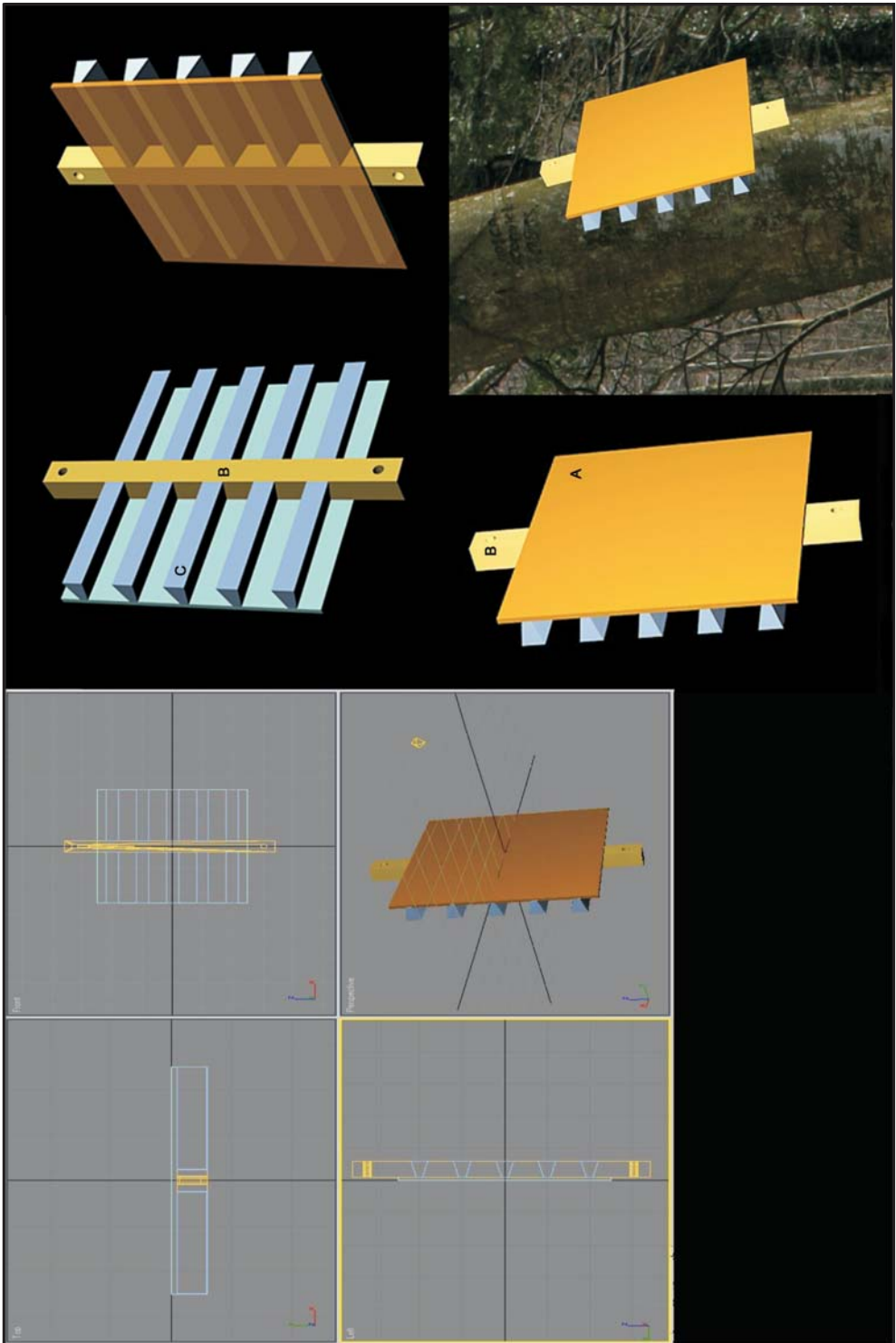

Planșa nr. 9 - Model universal de căsuță de cuibărit pentru păsări și lilieci.

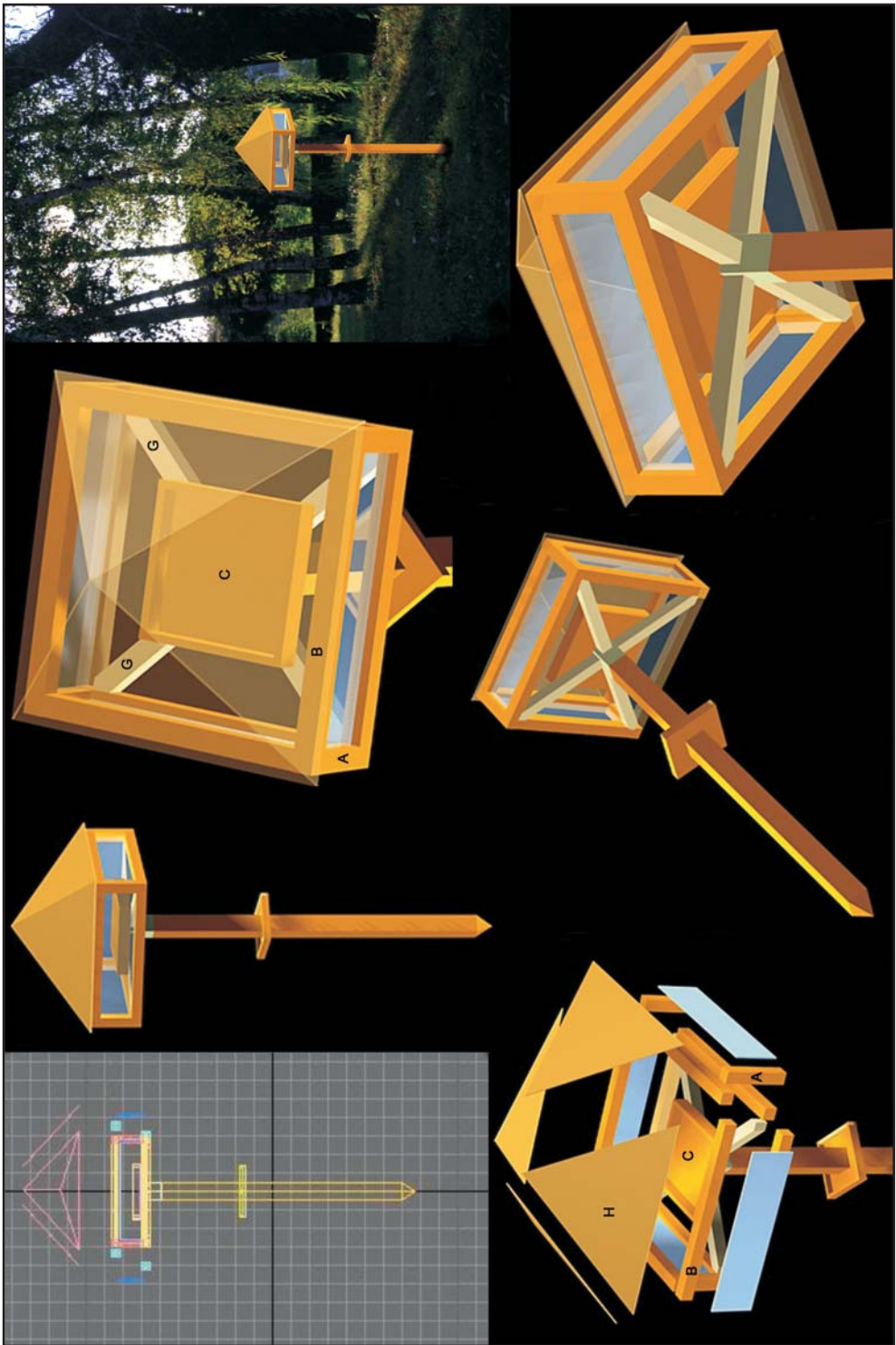
piesa	buc.	lungime	lațime	înălțime	observații
A	1	25	16	1	orificiu Ø 3.5
B	1	25	16	1	
C	2	25	16	1	
D	1	45	4	2	
E	1	24	21	1	
F	1	16	14	1	
G	3	14	2	1	

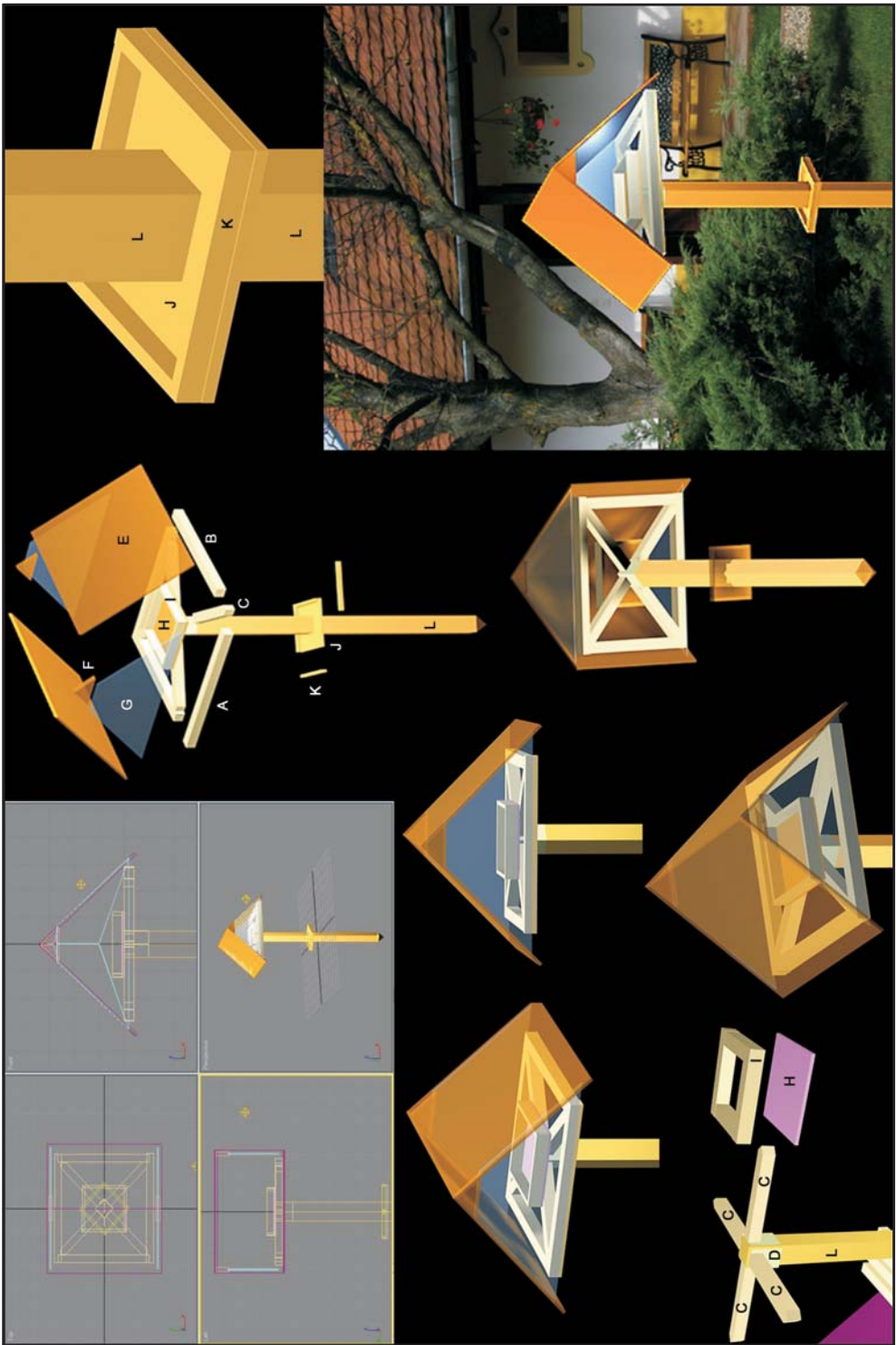
Planşa 1

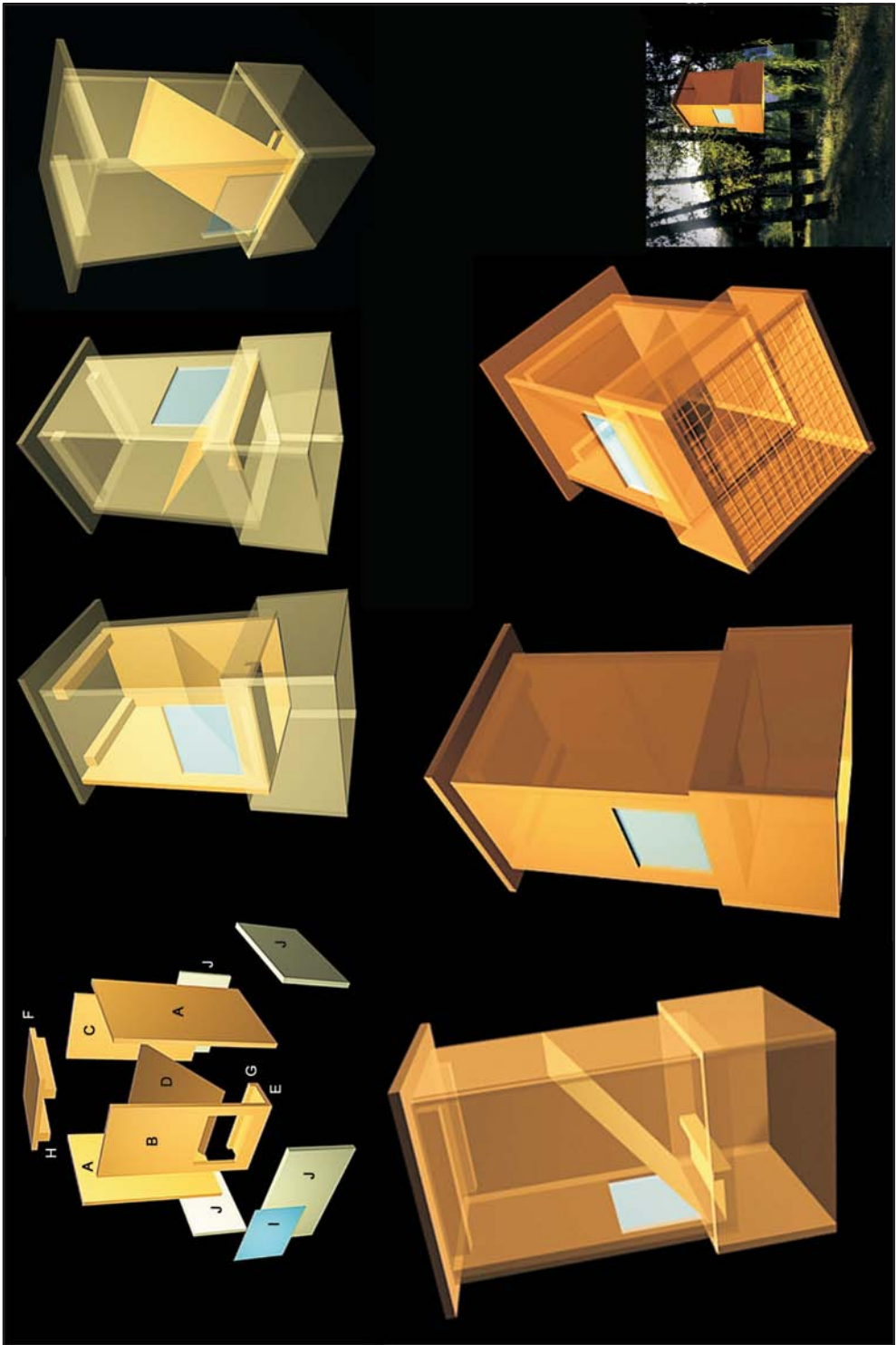
Planşa 2

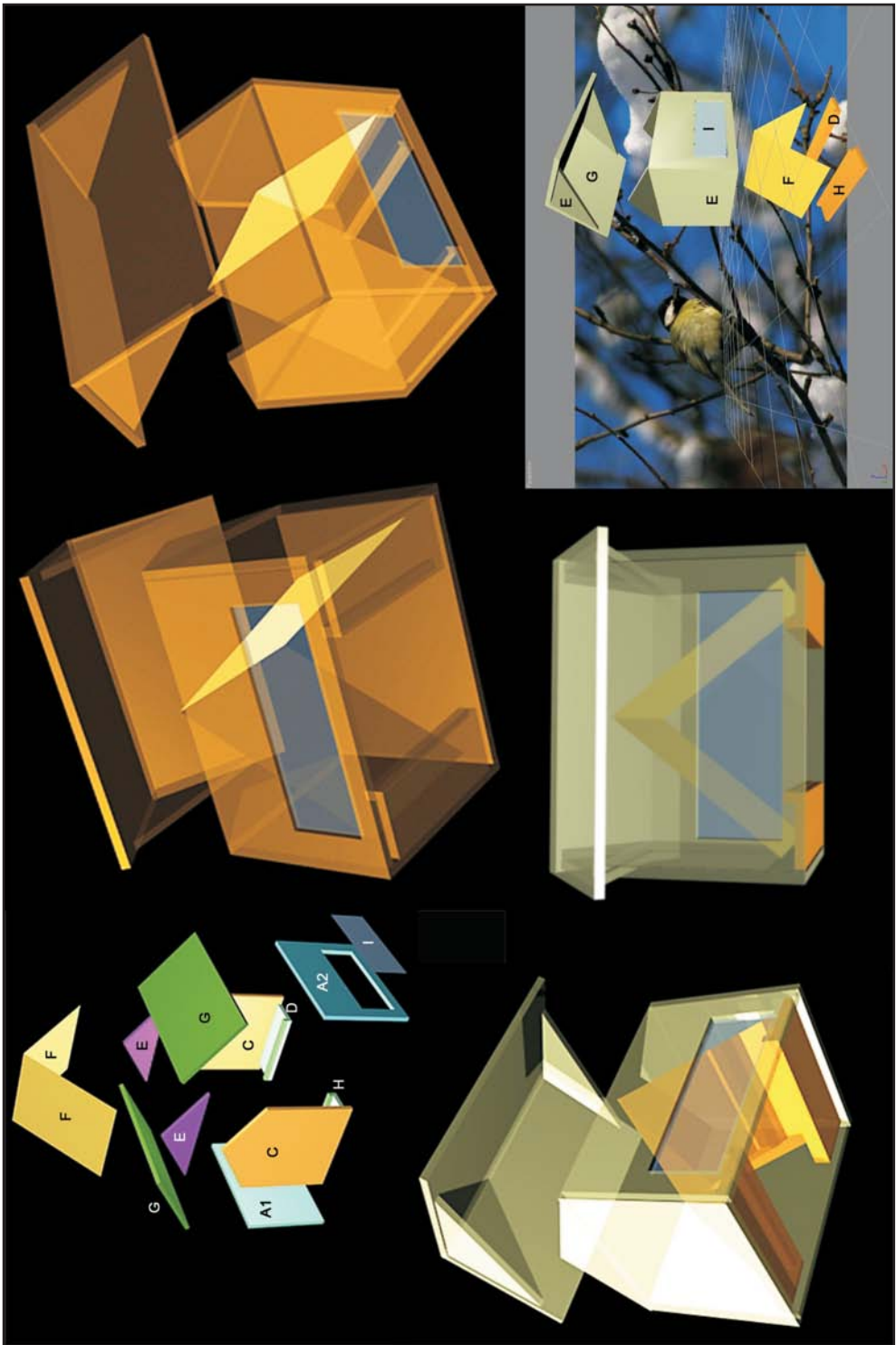
Planşa 3

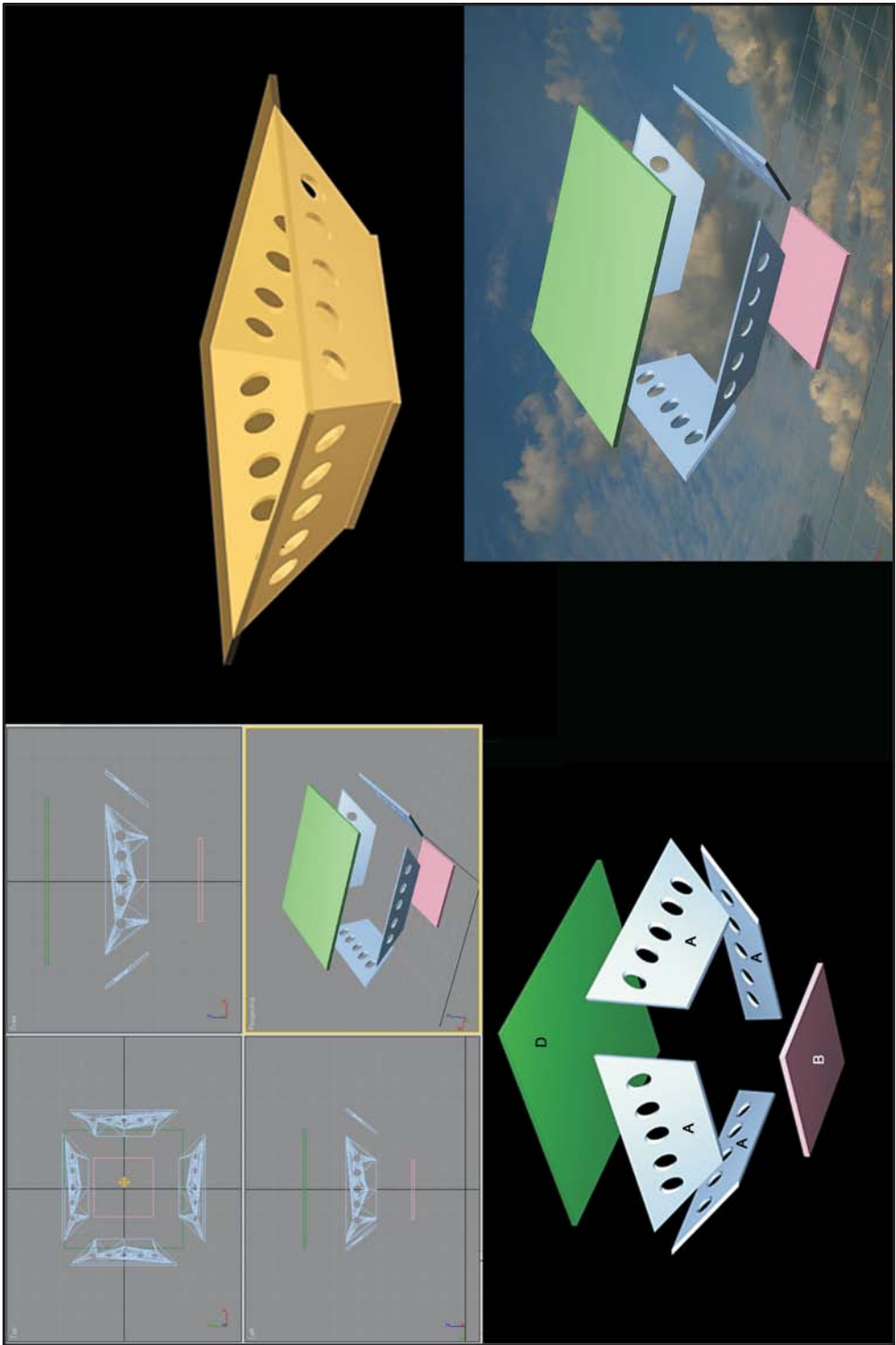
Planşa 4

Planşa 5

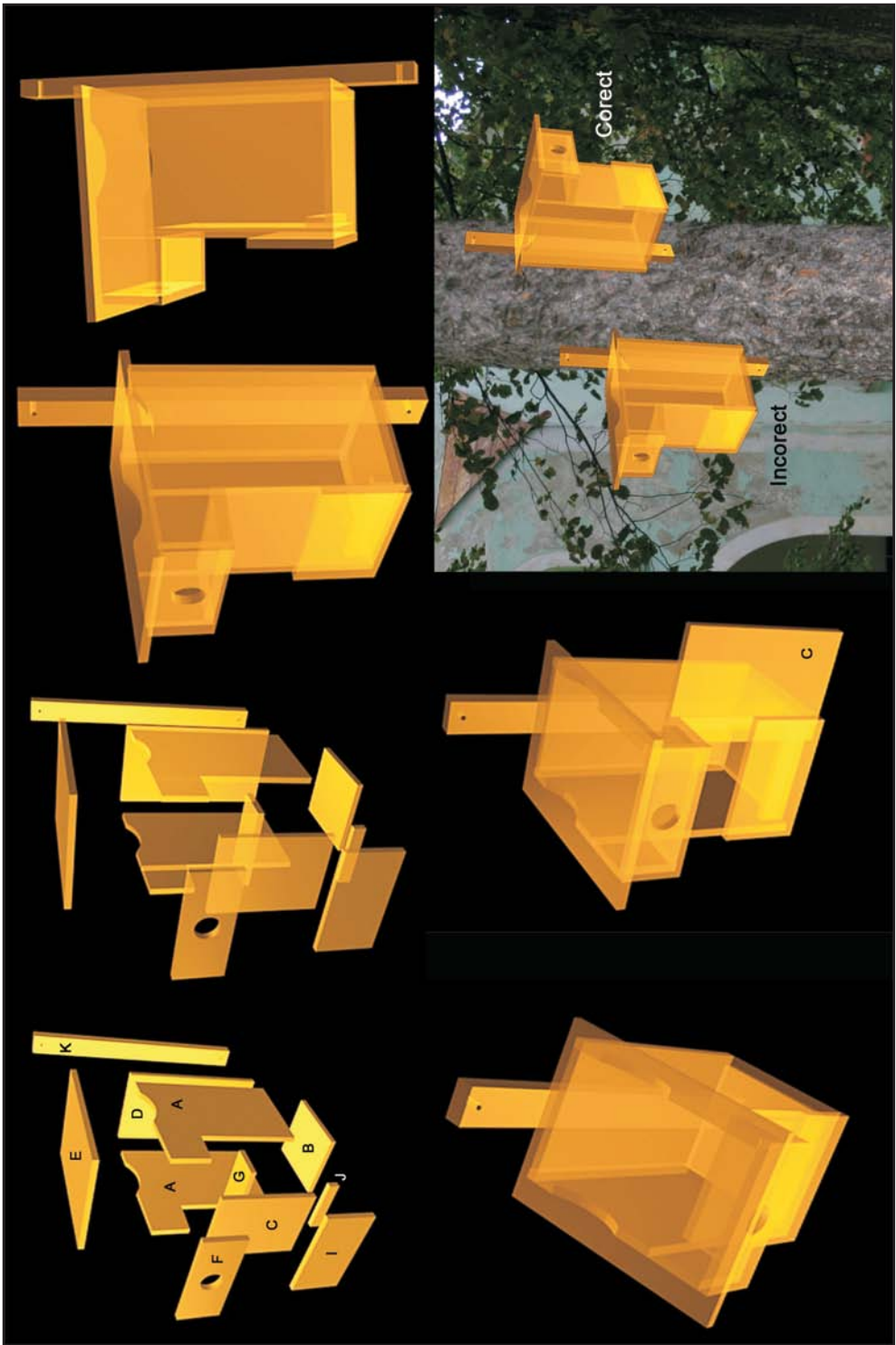

Planşa 6

Planşa 7

Planșa 8

Planşa 9

Index alfabetic

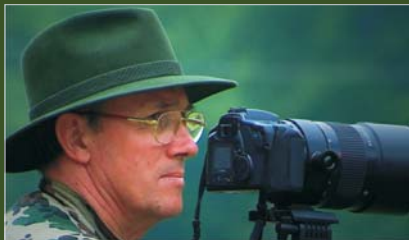
- Accipiter nisus* **18**
Acrocephalus arundinaceus **54**
Aegithalos caudatus **63**
Alcedo atthis **34**
Apus apus **33**
Asio otus **32**
Athene noctua **30**
Barza albă **13, 14**
Botgros **87**
Buteo buteo **19**
Carduelis carduelis **84**
Carduelis chloris **83**
Carduelis spinus **85**
Cănăraș **82, 85**
Certhia familiaris **69**
Chlidonias hybridus **26**
Chirighiță-cu-obraz-alb **26**
Ciconia ciconia **14**
Cinteză **80**
Cinteză-de-iarnă **81**
Cioara-de-semănătură **20, 21, 74, 75**
Cioară grivă **31, 76**
Ciocănitoare-de-grădini **38, 39, 40**
Ciocănitoare-de-stejar **40**
Ciocănitoare neagră **37**
Ciocănitoare-pestriță-mare **38**
Ciocârlan **41**
Circus aeruginosus **17**
Ciuf-de-pădure **32**
Coccothraustes coccothraustes **87**
Cocoșar **51, 53**
Codobatură albă **45**
Codobatură galbenă **44**
Codroș-de-munte **49**
Cojoaică-de-pădure **69**
Corodel mic **11**
Corvus cornix **76**
Corvus frugilegus **75**
Corvus monedula **74**
Coțofană **31, 32, 73, 77**
Cuc **28**
Cuculus canorus **28**
Cucuvea **30, 94**
Cygnus olor **15**
Delichon urbicum **43**
Dendrocopos major **38**
Dendrocopos medius **40**
Dendrocopos syriacus **39**
Drepnea neagră **33**
Dryocopus martius **37**
Egretta garzetta **12**
Egreta mică **12**
Emberiza citrinella **88, 89**
Erete-de-stuf **17**
Erithacus rubecula **47**
Falco tinnunculus **20**
Falco vespertinus **21**
Fazan **22**
Florinte **83**
Fringilla coelebs **80**
Fringilla montifringilla **81**
Fulica atra **24**
Gaiță **72**
Galerida cristata **41**
Gallinula chloropus **23**
Garrulus glandarius **72**
Găinușa-de-baltă **23**
Ghionoaie verde **36**
Grangur **8, 70**
Gaur **50, 52, 77, 93, 94**
Guguștiuc **27, 73**
Hirundo rustica **42**
Huhurez mic **31**
Lanius collurio **71**
Larus ridibundus **25**
Lăcar mare **54**
Lăstun-de-casă **43**
Lebăda-de-vară **15**
Lișiță **24**
Luscinia megarhynchos **48**
Măcăleandru **47**
Mierlă **50**
Miliaria calandra **89**
Motacilla alba **45**
Motacilla flava **44**
Mugurar **86**
Muscar sur **62**
Muscicapa striata **62**
Oriolus oriolus **70**
Parus ater **65**
Parus caeruleus **66**
Parus major **67**
Parus palustris **64**
Passer domesticus **78**
Passer montanus **78, 79, 89**
Pănțăruș **46, 60**
Pescăraș albastru **34**
Pescăruș râzător **25**
Phasianus colchicus **22**
Phoenicurus ochruros **49**
Phylloscopus collybita **59**
Phylloscopus sibilatrix **58**
Pica pica **73**
Picus viridis **36**
Pitulice mică **59**
Pitulice sfârâitoare **58**
Pițigoii albastru **66**
Pițigoii codat **63, 64**
Pițigoii-de-brădet **65**
Pițigoii mare **67, 93**
Pițigoii sur **64**
Presură galbenă **88**
Presură sură **89**
Privighetoare roșcată **48**
Pyrrhula pyrrhula **86**
Rândunica **33, 42**
Scatiu **82, 85**
Serinus serinus **82, 85**
Sfrâncioc roșiatic **71**
Silvie-cu-cap-negru **57**
Silvie-de-câmp **56**
Silvie mică **55**
Sitta europaea **68**
Stâncuță **74**
Sticlete **84**
Streptopelia decaocto **27**
Striga **29**
Strix aluco **31**
Sturnus vulgaris **77**
Sturz cântător **52**
Sturz-de-vâsc **52, 53**
Sylvia atricapilla **57**
Sylvia communis **56**
Sylvia curruca **55**
Șorecar comun **19**
Tachybaptus ruficollis **11**
Troglodytes troglodytes **46**
Turdus merula **50**
Turdus philomelos **52**
Turdus pilaris **51**
Turdus viscivorus **53**
Tyto alba **29**
Țiclean **68, 69, 93**
Uliul păsărar **18**
Vânturel-de-seară **21**
Vânturel roșu **20**
Vrabie-de-casă **78**
Vrabie-de-câmp **79, 89**

Bibliografie

recomandată celor interesați de cunoașterea păsărilor:

1. ATTILA, N., 2007 - *Rezultatele Programului de conservare a vânturelului de seară - 2006*, Migrans, Vol. IX., nr. 1-2, iunie, Târgu-Mureș
  2. BĂCESCU, M., 1961, *Păsările în nomenclatura și viața poporului român* Ed. Academiei, București
  3. BRUUN, B., DELIN, H., SVENSSON, L., Versiunea română MUNTEANU, D., 1999 - *Hamlyn Guide: Păsările din România și Europa, determinant ilustrat*, Octopus Publishing Group Ltd, Londra
  4. CIOCHIA, V., 1992 - *Păsările clocitoare în România*, Editura Științifică, București
  5. CIOCHIA, V., RADU, D., 2002 - *Dicționarul păsărilor*, Editura Pelecanus, Brașov, România
  6. DOMBROWSKY, R. R., 1946 - *Păsările României (Ornis Romaniae)*, vol. I, Imprimeria Națională București
  7. HUSTINGS, F., PÖYSÄ, H., 1997 - *The EBBC Atlas of European Breeding Bird. Their distribution and Abundance*, Edited by Hagemeyer, W.J.M. and Blaire, M.J., European Bird Census Council by T&A. D. POYSER (on-line <http://www.sovon.nl/ebcc/ea>)
  8. KISS, A., 2000 - *Colecția ornitologică a I.C.A.S. Timișoara*, Analele Muzeului Banatului Științele Naturii, vol 5
  9. LINȚIA, D., 1954 - *Păsările din R.P.R.*, vol II, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, București
  10. LINȚIA, D., 1955 - *Păsările din R.P.R.*, vol III, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, București
  11. MULLARNEY, K., SVENSSON, L., ZETTERSTRÖM, D., GRANT, P.J., 1999 - *Collins Bird Guide: The Most Complete Guide to the Birds of Britain and Europe*, Harper Collins
  12. NEUMAN, H., 2008 - Migrans, Știri scurte. Vol. XI., nr. 2, iulie, Târgu-Mureș
  13. RADU, D., 1983 - *Mic atlas ornitologic, Păsările lumii*, Editura Albatros, București
  14. ROSETTI-BĂLĂNESCU, C., 1957 - *Păsările vânătorului, III Păsări de câmp și pădure. Păsări de pradă*, Colecția vânătorului și pescarul sportiv, București
- *** Ardelean, A. (editor), 2008, Proiectul myNature: un centru de informare despre speciile din Romania, (on-line <http://www.mybiosis.info>)

AUTORII:

Dan Stănescu

Conferențiar universitar Doctor în Biologie,
Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Chimie,
Biologie, Geografie,
e-mail: danstadan@gmail.com

Lucian Pârvulescu

Asistent universitar Doctorand în Biologie,
Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Chimie,
Biologie, Geografie,
e-mail: parvulescubio@yahoo.com

Aveți în fața dumneavoastră o lucrare deosebită, unică în istoria literaturii de specialitate timișorene, despre păsările care habitează în Timișoara sau tranzitează orașul nostru. Ea reprezintă rezultatul muncii unei echipe de specialiști dedicați acestui proiect deosebit.

Gheorghe Ciuhandu,
Primarul Municipiului Timișoara

Tempus